

Frygt og håb

Frygt og håb er noget, alle mennesker kender til. Men frygt og håb har flere lag i sig. Frygt og håb er blevet diskuteret meget gennem tiden og i denne tekst skal du læse om forskellige forklaringer på frygt og håb og hvad de betyder for mennesker.

Frygt sikrer overlevelse

Som et led i menneskets evolutionære udvikling har frygten været vigtig for artens overlevelse. Det, man ikke kendte, kunne måske være livsfarligt - fx et rovdyr. Derfor giver det mening, at frygten er at finde i mennesker som én af menneskets mange følelser - fx frygt for det måske farlige.

Frygt i psykologien

I psykologien ser man tit følelser over for fornuft. Mennesket styres af begge dele, men nogle gange har følelserne overtaget - fx frygt. I psykologien ses frygten som noget, der får mennesket til at handle. Ofte vil mennesket forsøge at undgå dét, der frygtes. Det kan fx være et tandlægebesøg eller en straf. Derfor er straf også et middel til at styre mennesker, selvom det ofte diskuteres, hvad der er bedst - belønning eller straf?

Søren Kierkegaard og angsten

Den danske filosof, Søren Kierkegaard, grundlagde en filosofisk retning, der kendes som eksistentialisme. Kierkegaard beskæftigede sig meget med dét at være til som menneske og de valg, mennesker træffer. Kierkegaard mente, at mennesket adskiller sig fra dyr ved at have fri vilje og kunne vælge sine veje i tilværelsen. Mennesket oplever angst, når det står over for muligheden for at vælge - man kan jo komme til at vælge det onde. Man kan sige, at hos Kierkegaard er angst lig med frygten for det ukendte, det onde.

To typer af håb

Den tyske filosof, Ernst Bloch, skriver om to typer af håb: En type af håb, der knytter sig til noget, der kan ske med en vis sandsynlighed. Denne slags håb har ofte noget med den nære fremtid at gøre ("Bare jeg får 12 til prøven!"). Man kan kalde denne type håb for det nære håb.

Den anden type af håb har med meget større ting at gøre og kan virke mere usandsynligt eller umuligt. Det er et håb, der ofte rækker længere frem i tiden og kan fx handle om liv efter døden eller at mennesker kommer til at bo på Mars. Man kan kalde denne slags håb det langtrækkende håb.

Ligesom frygten kan håbet få mennesket til at handle. Man kan ligefrem sige, at uden håb går menneskets liv i stå - for hvorfor skulle man så gøre noget som helst?

Frygt vs. håb

Frygt og håb ses ofte som hinandens modsætninger og nogle gange som hinandens forudsætninger. Man kan sige, at frygt og håb står i forhold til hinanden: Enhver frygt indeholder også et muligt håb om det modsatte og omvendt.

Den franske filosof, René Descartes, siger desuden, at for meget frygt eller håb også er uønskeligt. For meget frygt fører til fravær af håb og handlingslammelse. For stor optimisme fører til selvtilfredshed og at man derfor mister motivationen til at handle.

Frygt eller håb kan ikke siges at være kun negativt eller positivt. Både frygt og håb kan ses som noget, der får mennesker til at handle. Derudover kan en frygt sagtens være en frygt for noget, andre håber positivt på og omvendt - fx at vinde eller tabe en krig.

Opsummering af frygt og håb

Frygt er en følelse, der er med til at sikre overlevelse (forsigtighed/overlevelse).

Frygt for noget får mennesker til at handle (undgå det ubehagelige).

Frygt kan opstå, når mennesker skal vælge i tilværelsen (angst for at gøre det onde).

For meget frygt fører til handlingslammelse (følelse af magtesløshed).

Håb får mennesker til at handle (ønske om noget godt).

Håb kan rette sig mod det nært forestående og mere sandsynlige (det nære håb).

Håb kan rette sig mod det fjerne og mindre sandsynlige (det langtrækkende håb).

For stor optimisme fører til fravær af handling (man føler ikke behov for at handle).

Både frygt og håb retter sig mod dét, der kommer (fremtiden/efter døden).